

Недвиг Н. І. Інноваційні підходи до підготовки майбутніх інженерів як творчої особистості в контексті конкурентоспроможності

В статті розглянуто проблему творчого підходу щодо мотивації навчальної діяльності студентів технічного вузу у процесі викладання дисциплін. Досліджено певні технології по формуванню навичок професійної комунікації, розвиток культури мови, мислення і поведінки особистості.

Ключові слова: мотивація, комунікація, компетенція, творчість, особистісно-орієнтоване навчання.

Недвиг Н. І. Инновационные подходы подготовки будущих инженеров как творческой личности в контексте конкурентоспособности

В статье рассматривается проблема творческого подхода к мотивации учебной деятельности студентов технического вуза в процессе преподавания дисциплин. Исследуются определённые технологии по формированию навыков профессиональной коммуникации, развития культуры языка, мышления и поведения личности.

Ключевые слова: мотивация, коммуникация, компетентность, творчество, личностно-ориентированное обучение.

Nedviga N. I. Innovational Approaches to Training of the Engineers-to-be

The article deals with the problem of -creative approach to motivation of educational activity of technical students in the teaching process. Peculiar techniques of professional communication skills formation, language culture development, personality's thinking and behaviour are studied.

Key words: motivation, communication, competence, creativity, personality.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2012 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Головка О. М.

УДК 377.014.6-047.36

Е. В. Подкопасва

**СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ**

У всьому світі освіта розглядається як ключовий фактор стабільного розвитку держави. Якість вищої освіти грає ключову роль у створенні єдиного Європейського освітнього простору, тому вона стає центральною в освітній політиці України. Якість освіти визначається не тільки обсягом

знань, але й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку, причому проблема якості освітнього процесу розглядається з позицій загальнолюдської і соціальної цінності освіти. Саме ці чинники актуалізують проблему управління якістю освіти у вищому навчальному закладі.

Сучасний менеджмент ґрунтується на запровадженні діагностичних методів і технологій збирання і обробки здобутої інформації, протиставляючи їх декларативності та суб'єктивності інтерпретації одержаних даних [9]. Тому для прийняття ефективних і своєчасних управлінських рішень, адекватних реальному етапу функціонування і прогнозування розвитку об'єкта управління – учня, студента, навчального закладу чи системи освіти загалом, необхідна об'єктивна і вірогідна інформація про різні аспекти їх діяльності. Це вимагає постійного й обстеження, налагодження системи моніторингу освіти, головною метою якої стає збирання, оцінювання та аналіз її якісних показників на всіх рівнях функціонування, поширення і доступ до цієї інформації громадськості, різних користувачів освітніх послуг, посилення управлінських дій щодо якісних показників у освіті [11; 12 та ін.].

Натомість у сучасній українській педагогічній науці недостатньо розроблені підходи до виявлення критеріїв якості вищої освіти, механізмів моніторингу та процесів його використання, відсутні компактні аналітико-діагностичні технології здійснення зворотного зв'язку. Постійно діючий моніторинг ще не став постійною складовою системи професійної підготовки майбутніх фахівців.

Мета статті – провести теоретичний аналіз психолого-педагогічної і філософської літератури та визначити та особливості моніторингу якості освітньої діяльності у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації.

Прогнозувати й оцінювати результати вдосконалення управління якістю освітньої діяльності ВНЗ I-II рівнів акредитації можна по-різному: за широтою охоплення елементів системи; за кількістю застосованих способів вдосконалення; за ступенем новаторства і творчості (тобто за рахунок винаходу або використання нового, за рахунок модернізації); за глибиною і якістю, спрямованості динаміки змін у структурних елементах системи [11, с. 8].

У сучасному світі проблема якості освітньої діяльності набуває особливої актуальності для всіх країн. Саме тому викликають інтерес технології, що дають змогу контролювати якість життя, зокрема процедури моніторингу якості в цілому.

Якісна освіта – це основа успішного розвитку науки, економіки, культури і, зрештою, моралі будь-якої держави. Єдина можливість забезпечення високоякісної освіти на всіх етапах та рівнях – це отримання вичерпного знання про стан освіти, тобто отримання повної, об'єктивної, релевантної, адекватної, точної інформації, що дасть можливість на підставі оцінювання приймати ефективні управлінські рішення. Як показує

статистично-орієнтований аналіз одним із основних шляхів отримання такої інформації є організація та проведення моніторингових досліджень [12].

Якісний рівень освіти забезпечується у світі за допомогою відповідних механізмів, тобто моніторингу, котрий розуміється як система збирання, опрацювання та розповсюдження інформації про діяльність освітньої системи, що забезпечує безперервне відстеження її стану і прогноз розвитку. Отже, моніторинг слід розглядати як ефективний засіб отримання інформації про функціонування освітньої системи та її компонентів. В умовах кардинальної модернізації національної освіти це є надзвичайно важливим, оскільки дає змогу вчасно усунути можливі прорахунки та розробити стратегію подальшого розвитку освіти [5].

Вихідними положеннями моніторингу є його зв'язок з цілями навчання, що зазвичай передбачені навчальним планом, тобто, моніторинг, пов'язаний з оцінкою реалізації цілей і планів, порівняння фактичного рівня підготовки з планами. Головним завданням моніторингу є зменшення різниці між ними, виявлення та усунення негативних факторів впливу на нього [9].

Отже, моніторинг управління якістю освіти встановлює не тільки рівень сформованості знань і умінь студентами, але й їх відповідність заданим цілям цього навчального процесу, а також створює можливості корекції їх, відповідно до визначеного еталону стандарту майбутньої професійної діяльності.

Останнім часом моніторинг якості освіти як засіб вивчення освітніх систем став водночас об'єктом теоретичних досліджень і сферою педагогічної діяльності. Проте саме слово "моніторинг" (від англ. *monitoring* – контроль, відстеження) не завжди однозначно тлумачать у педагогічній літературі й освітянській практиці [9].

Іноколи його вживають у значенні відстеження результативності навчально-виховного процесу (наприклад, моніторинг навчальних досягнень учнів); подекуди під ним розуміють звичайний педагогічний контроль (моніторинг успішності); частіше його використовують у сенсі різнобічного вивчення певних параметрів функціонування системи освіти чи окремих її елементів або суб'єктів освітнього процесу (моніторинг якості підготовки фахівців з певної спеціальності, матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів, стану здоров'я учнів тощо). Отже, моніторинг все більше набуває статусу дослідження, а не емпіричного збору інформації про певні характеристики та властивості освітньої системи.

Традиційно моніторинг якості вищої освіти пов'язується зі спостереженням та оцінюванням результатів освіти з подальшим їх аналізом і розробленням заходів щодо підвищення рівня підготовки випускників ВНЗ. Тобто він являє собою систему, яка включає взаємодію суб'єктів (зовнішніх і внутрішніх) та об'єктів (студенти, викладачі, навчальний процес).

У науковій літературі питання моніторингу якості освітньої діяльності висвітлені в роботах В. Андрєєва, Л. Ващенко, Т. Лукіної, О. Ляшенка,

А. Майорова, М. Поташника, С. Шишова. Питання дослідження методології кваліметрії у системі управління якістю освіти розглянуті в ряді робіт Г. Дмитренка, Г. Єльнікової, О. Субетто та ін. Сьогодні не існує спільної думки з такого фундаментального питання як визначення поняття «моніторинг». Одні вчені й практики (П. Анісімов, В. Зуєв, О. Майоров, Л. Шibaєва) розглядають моніторинг як засіб удосконалювання системи інформаційного забезпечення управління освітою, інші (А. Галаган, В. Качерманьян, А. Савельєв, Л. Семушина) – підвищення ефективності стратегічного планування розвитку середньої й вищої професійної освіти. А. Орлов розглядає моніторинг у контексті підвищення якості управлінських рішень і при здійсненні педагогічних інновацій. В. Кальней, Н. Михайлова, Н. Селєзньова використовують моніторинг як засіб оцінки якості освіти. М. Гузаїров, І. Єлісєєв, А. Сапронов розглядають моніторинг як інформаційну основу в системі оцінювання й управління якістю освіти на регіональному рівні, а І. Вавілова, Л. Виноградова, Т. Макарова та ін. – на рівні навчального закладу, педагога, студента, учня.

Одне з найбільш загальних визначень освітнього моніторингу запропонував О. Майоров: „Моніторинг в освіті – це система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об’єкта у будь-який момент часу і дає прогноз його розвитку” [8, с.85]. Воно легко конкретизується для окремих освітніх підсистем шляхом уточнення предмета моніторингу.

Моніторинг в освіті – це система заходів щодо збирання, опрацювання, аналізу та поширення інформації з метою вивчення й оцінювання стану функціонування певного суб’єкта освітньої діяльності чи освітньої системи загалом та прогнозування їх розвитку на основі аналізу одержаних даних і виявлених тенденцій та закономірностей.

Необхідно зауважити, що система освітнього моніторингу функціонує в динамічних умовах освітньої діяльності, тому критерії й показники, що їх обирають відповідно до певної моделі об’єкта моніторингу, мають сенс лише в певній програмі моніторингу. Тому всі рейтинги та показники якості освіти слід сприймати аналітично, тлумачити по-різному, зважаючи на їх природу, і не робити упереджених висновків.

За своєю внутрішньою будовою моніторинг поєднує три важливі управлінські компоненти: аналіз, оцінку й прогнозування процесів в освіті; сукупність прийомів відстеження процесів в освіті; збір і обробку інформації з метою підготовки рекомендацій щодо розвитку досліджуваних процесів і внесення необхідних коректив [11]. Моніторинг ґрунтується на цих компонентах, але не замінює жоден з них, оскільки не може бути ні контролем, ні експертизою, ні системою інформаційного забезпечення. Без функціонування в навчальному закладі всіх цих напрямків діяльності, впевнена О. Абдуліна, організація моніторингу неможлива [1, с. 344].

Освітній моніторинг, за визначенням В. Андрєєва представляє форму організації, збору, зберігання, обробки й поширення інформації про

педагогічні системи, що забезпечує безперервне стеження за їхнім станом, а також дає можливість прогнозування розвитку педагогічних систем [2, с. 256].

В. Горб розглядає педагогічний моніторинг освітнього процесу як фактор підвищення його рівня і результатів [4, с. 37]. Моніторинг в освіті, як зазначає Т. Лукіна, „ категорія педагогічна й управлінська, оскільки він не копіює загальні положення теорії інформації, а переводить їх на мову педагогіки, психології і управління”. Соціальна сутність освітнього моніторингу визначається тим, що саме він служить головним засобом контролю й обліку передачі соціального досвіду (змісту освіти) підростаючим поколінням [6, с. 93].

Особливість освітнього моніторингу полягає в тому, що він зазвичай комплексний за предметом оцінювання, оскільки спрямований як на результат освітньої діяльності, так і на сам процес, який привів до такого результату, тобто навчання, виховання, викладання, управління, ресурсне забезпечення тощо. Наприклад, моніторинг навчальних досягнень учнів передбачає насамперед результат їхньої навчальної діяльності.

Проте без належного оцінювання самого навчального процесу, з'ясування умов викладання предмета, його навчально-методичного забезпечення дослідники не спроможні виявити чинники, що вплинули на одержані результати, і виробити об'єктивні рекомендації щодо внесення змін у навчально-виховний процес.

Система моніторингу якості освіти – це система спостережень, оброблення, оцінювання та аналізу інформації про стан якості освіти, прогнозування її змін і розроблення рекомендацій для прийняття рішень щодо підвищення якості освіти. Це положення визначає порядок створення та функціонування системи моніторингових досліджень у ВНЗ [5 с. 8]. Системність моніторингових досліджень в освіті реалізується через методологію їх проведення та етапи організації. Перше зумовлює використання широкого спектра пошукових методів, які дають змогу різнобічно оцінити досліджуваний об'єкт (учня чи студента, клас чи групу, навчальний заклад, регіональну систему освіти тощо), з'ясувати інформаційні потреби та визначити адекватні методи і засоби збирання й опрацювання одержаних даних. Друге дозволяє змоделювати хід моніторингу, спланувати відповідні заходи щодо його проведення.

Отже, освітній моніторинг – система збору, обробки, збереження і розповсюдження інформації про освітню систему на рівні викладача (про рівень розвитку особистості, її просування в системі ключових компетентностей, рівень навчальних досягнень студентів, визначення можливостей студента з метою проектування її подальшого розвитку) та на рівні адміністрації (це система внутрішнього керівництва і контролю).

Освітній моніторинг є засобом нагляду за передачею соціального досвіду новому поколінню, відповідності фактичних результатів діяльності педагогічної системи її остаточній меті. Здійснення моніторингу для зіставлення одержаної інформації з міжнародними показниками дає змогу

одержати матеріал для оцінювання системи освіти порівняно з іншими країнами [11].

Не менш важливо, як зазначає О. Лященко, використовувати дані моніторингу якості освіти всередині країни [7, с. 36]. Його результати надають органам управління інформацію про стан освітньої системи та її складових, виявляють проблеми, що виникли під час досягнення освітньої мети, з'ясовують тенденції розвитку освіти для розробки відповідної ефективної освітньої політики. Тобто моніторинг якості освіти є дієвим інструментом управління її якістю. Отже, постійний моніторинг є дієвим засобом забезпечення високої якості освіти. Чим точніше побудована оцінка та повніше враховуються характеристики, тим більш успішним може бути управління якістю освіти. Його можна трактувати як систематичний збір, опрацювання, оцінювання й розповсюдження інформації про діяльність освітньої системи на всіх рівнях для безперервного відстеження її стану та прогнозування розвитку.

Створення інформаційних умов для формування цілісного уявлення про стан освітнього процесу, про якісні й кількісні зміни в ньому є основною метою моніторингу якості освіти у вищому навчальному закладі [3]. Ця мета природно виникає на певному етапі еволюції освітньої системи. Її здійснення неможливе без становлення необхідних умов, наявності інтелектуальних, фінансових і матеріально-технічних можливостей самої системи освіти і її структурних компонентів. Величезне значення має усвідомлення суб'єктами цієї системи доцільності розробки реалістичної моделі моніторингу.

Як свідчить аналіз наукової літератури основними завданнями моніторингу якості освіти є: 1) розробка комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу, про якісні й кількісні зміни в ньому; 2) систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу у ВНЗ; 3) забезпечення регулярного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються у ВНЗ; 4) інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу, вироблення управлінських рішень [1; 3; 5; 11 та ін.]. Завдяки виконанню мети й завдань, моніторинг якості освіти є універсальним за своїми дослідницькими і практичними можливостями механізмом впливу й корекції діяльності суб'єктів управління системою, з чим погоджуються більшість дослідників.

Моніторинг забезпечує опосередкований та безпосередній вплив на якість освіти. Опосередкований пов'язаний з тим, що моніторинг забезпечує управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, а безпосередній вплив здійснюють вже ці рішення. Безпосередній вплив забезпечують самі моніторингові процедури. Так наприклад, якщо систематично проводиться оцінювання студентами організації навчального процесу, діяльності викладачів, то сам факт здійснення моніторингових процедур забезпечує управлінський вплив. Викладачі починають

корегувати свою діяльність відповідно до критеріїв, за якими вони оцінюються.

Управління процесом освіти в навчальному закладі засноване на знанні того, як протікає освітній процес. Для цього служить система освітнього моніторингу – постійного відстеження ходу освітнього процесу з метою виявлення й оцінювання його проміжних результатів, факторів, а також прийняття рішень щодо регулювання й корекції освітнього процесу [12, с. 14].

На підґрунті особливостей освітнього моніторингу, його місця в управлінській діяльності Є. Хриков визначив основні його напрямки [10]: 1) моніторинг контексту освітнього процесу; 2) моніторинг ресурсів освітнього процесу; 3) моніторинг ходу освітнього процесу; 4) моніторинг результатів освітнього процесу.

Моніторинг в освіті – це насамперед системна процедура, яка не обмежується контрольною функцією. Безумовно, збирання інформації про стан об'єкта дослідження й умови його функціонування, її аналіз та узагальнення є необхідною умовою проведення моніторингу. Проте його мета і ширша, й глибша. Вона полягає не лише у відстеженні стану певного суб'єкта освітньої діяльності, а скоріш спрямована на з'ясування чинників, які потрібні для його розвитку, зміни ситуації тощо. А це належить скоріш до сфери оцінювання, яке відіграє продуктивну роль у визначенні подальших його змін і розвитку. Тобто констатуюча частина моніторингу – вивчення стану функціонування певного об'єкта дослідження – не є самоціллю, а стає лише передумовою вибору стратегії змін, необхідних для його розвитку, та пошуку шляхів її реалізації.

Об'єктами оцінювання можуть бути внутрішні і зовнішні характеристики якості освіти як процесу, результату чи системи загалом, тобто зміст освіти, відображений у навчальних планах і програмах, підручниках та інших засобах навчання тощо, рівень його засвоєння, демографічні показники доступу до освіти, дані кадрового і ресурсного забезпечення системи освіти, економічні індикатори освіти тощо. Головними об'єктами моніторингу є якість змісту освіти (перебіг процесу), виконання навчальних планів (перебіг процесу); якість діяльності викладачів (перебіг процесу); якість управління (перебіг процесу); якість матеріально-технічного забезпечення (ресурси процесу); якість засвоєння навчальних дисциплін (результати процесу); сформованість особистих якостей у випускників (результати процесу); діяльність випускників (результати процесу) [10].

Джерелами інформації в даному випадку виступають статистичні дані і матеріали спеціальних досліджень, результати зовнішнього контролю (незалежного аудиту) діяльності навчальних закладів і вивчення рівня навчальних досягнень учнів і студентів, аналітичні доповіді та оцінки вітчизняних та іноземних експертів, порівняльні дані міжнародних моніторингових досліджень, тестувань, рейтинги виступів українських

школярів і студентів на олімпіадах і конкурсах, матеріали державної атестації та акредитації навчальних закладів тощо [11; 12 та ін.].

На підставі їх аналізу та узагальнення за наперед визначеними критеріями і нормами готуються щорічні аналітичні доповіді і звіти про якість освіти в Україні як передумова прийняття адекватних управлінських рішень на всіх рівнях управлінських структур і органів державної влади та місцевого самоврядування [5]. Основні напрямки моніторингових досліджень спонукають адміністрацію ВНЗ відстежувати педагогічну діяльність викладачів, допомагати вирішувати питання – утруднення щодо здійснення навчально-виховного процесу із студентами, тобто корекційна робота буде виконуватися не тільки зі студентами, але й з педагогічними кадрами.

Оскільки моніторингові дослідження надають різноманітну інформацію стосовно багатьох аспектів навчально-виховного процесу, рівня та якості освіти студентів, рівня педагогічної майстерності, професіоналізму педагогічних кадрів, то їх ми розглядаємо як обов'язкову і найважливішу складову процесу управління ВНЗ.

Спираючись на наукову літературу та враховуючи власний досвід управлінської діяльності вважаємо, що моніторинг необхідно проводити періодично та постійно. Періодичний – це ліцензування, акредитація як зовнішня перевірка навчального закладу. Постійний контроль за станом навчального процесу здійснюється ректором, ректоратом, деканатами, відділеннями, кафедрами, методичними та адміністративними комісіями. Він ґрунтується на правовій основі і охоплює, передусім, стан навчально-методичного забезпечення, лабораторну базу, кадровий склад та, по-друге, організацію навчального процесу (розклад занять, ведення поточної документації, виховна робота тощо).

Отже, під моніторингом якості освітньої діяльності у ВНЗ I-II рівнів акредитації ми розуміємо інформаційну систему, яка постійно оновлюється і поповнюється на основі безперервного стеження за станом і динамікою розвитку основних складових якості освіти за сукупністю визначених критеріїв з метою вироблення управлінських рішень по коригуванню небажаних диспропорцій на основі аналізу зібраної інформації і прогнозування подальшого розвитку досліджуваних процесів.

Моніторинг якості освітньої діяльності у ВНЗ I-II рівнів ми розглядаємо як стандартизовану систему кваліметричних методик і процедур, які забезпечують уніфікований підхід до аналізу й оцінки стану і результатів функціонування та розвитку вищої освіти. Основні процедури моніторингу якості освіти включають якісний і кількісний аналіз й оцінку стану й результатів тестування, соціологічне опитування: статистичну обробку даних, аналітико-узагальнені висновки і оцінки. Моніторинг дає об'єктивну інформацію для прийняття управлінських рішень щодо удосконалення навчально-виховного процесу і якості управління, від чого залежить кінцевий результат освіти. Моніторинг повинен здійснюватися на основі критеріїв і показників якості освіти, які відповідають гуманістичній

парадигмі, системному, програмно-цільовому характеру управління якості освіти.

Подальшої розробки потребують технологія й інструментарій внутрівузівського моніторингу якості освітньої діяльності з урахуванням індикаторів і показників, що працюють на основі принципів додатковості й амбівалентності і дозволяють залучити до управління якістю всіх суб'єктів освітнього процесу й визначити місце й роль кожного з них у цій взаємодії, що є перспективним напрямом нашого дослідження.

Список використаної літератури

- 1. Абдулина О.** Мониторинг качества профессиональной подготовки / О. Абдулина – М.: Высшее образование в России, №3, 1998. – с. 342-350.
- 2. Андреев В. И.** Педагогический мониторинг / В. И. Андреев // Педагогика: [Учебный курс для творческого саморазвития]. – Казань : Центр инновационных технологий, 2000. – С. 452–531.
- 3. Ашумов В. Р.** Якість освіти у ВНЗ / В. Р. Ашумов. – К. : Наукова думка, 2010. – 122 с.
- 4. Горб В. Г.** Педагогический мониторинг образовательного процесса как фактор повышения его уровня и результатов / В. Г. Горб // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2000. – № 5. – С. 33 – 37.
- 5. Дяків А. А.** Якість освіти у ВНЗ / А. А. Дяків. – К. : Наукова думка, 2011. – 231 с.
- 6. Лукіна Т. О.** Моніторинг якості освіти: теорія та практика / Т. О. Лукіна, О. О. Патрикеева – К.: Плеяди, 2005. – 112 с.
- 7. Ляшенко О. В.** Організаційно-методичні засади моніторингу якості освіти / О. В. Ляшенко // Педагогіка і психологія. – 2007.– №2. – С. 34-40.
- 8. Майоров А. Н.** Мониторинг в образовании. Книга 1/ А. Н. Майоров. – Спб. : Издательство „Образование-Культура”, 1998. – 344с.
- 9. Российская педагогическая энциклопедия** / [под ред. В. П. Мануйлова] – М. : Большая российская энциклопедия. – 1993. – 1376 с.
- 10. Хриков Є. М.** Управління навчальним закладом / Є. М. Хриков. – К. : Знання, 2006. - 365 с.
- 11. Яременко П. С.** Якість освіти в Україні / П. С. Яременко – К. : Лібра, 2011. – 157 с.
- 12. Яхнін Я. К.** Сучасні підходи до якості освіти / Я. К. Яхнін – К. : Наук.думка, 2010. – 143 с.

Подкопасва Е. В. Сутність та особливості моніторингу якості освітньої діяльності у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації

У статті проведено теоретичний аналіз психолого-педагогічної і філософської літератури та проаналізовані різні підходи до визначення сутності та особливостей моніторингу якості освітньої діяльності. Моніторинг якості освітньої діяльності у ВНЗ I-II рівнів ми розглядаємо як стандартизовану систему кваліметричних методик і процедур, які забезпечують уніфікований підхід до аналізу й оцінки стану і результатів функціонування та розвитку вищої освіти. Основні процедури моніторингу якості освіти включають якісний і кількісний аналіз й оцінку стану й результатів тестування, соціологічне опитування: статистичну обробку

даних, аналітико-узагальнені висновки і оцінки. Моніторинг дає об'єктивну інформацію для прийняття управлінських рішень щодо удосконалення навчально-виховного процесу і якості управління, від чого залежить кінцевий результат освіти. Моніторинг повинен здійснюватися на основі критеріїв і показників якості освіти, які відповідають гуманістичній парадигмі, системному, програмно-цільовому характеру управління якості освіти. Уточнено сутність та особливості моніторингу якості освітньої діяльності у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації.

Ключові слова: якість освіти, якість освітньої діяльності, моніторинг якості освітньої діяльності.

Подкопаева Э. В. Сущность и особенности мониторинга качества образовательной деятельности в высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации

В статье проведен теоретический анализ психолого-педагогической и философской литературы и проанализированы разные подходы к определению сущности и особенностей мониторинга качества образовательной деятельности. Мониторинг качества образовательной деятельности в высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации мы рассматриваем как стандартизованную систему квалиметрических методик и процедур, которые обеспечивают унифицированный подход к анализу и оценке состояния и результатов функционирования и развития высшего образования. Основные процедуры мониторинга качества образования включают качественный и количественный анализ и оценку состояния и результатов тестирования, социологический опрос: статистическую обработку данных, аналитико-обобщенные выводы и оценки. Мониторинг дает объективную информацию для принятия управленческих решений по совершенствованию учебно-воспитательного процесса и качества управления, от чего зависит конечный результат образования. Мониторинг должен осуществляться на основе критериев и показателей качества образования, которые отвечают гуманистической парадигме, системном, программно-целевом характеру управления качеством образования. Уточнена сущность и особенности мониторинга качества образовательной деятельности в высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации.

Ключевые слова: качество образования, качество образовательной деятельности, мониторинг качества образовательной деятельности.

Podkopaeva E. V. The Base and Features of Monitoring of Quality of Educational Activity in Higher Educational Establishments of I-II of Levels of Accreditation

In the article the theoretical analysis of pedagogical and philosophical literature is conducted and the different going is analysed near determination of essence and features of monitoring of quality of educational activity.

Monitoring of quality of educational activities in higher educational institutions of I-II levels of accreditation, we consider as a standardized system techniques and procedures, which provide a unified approach to the analysis and assessment of the condition and results of functioning and development of higher education.

The General procedures for monitoring the quality of education include qualitative and quantitative analysis and evaluation of the condition and results of testing, a sociological survey: statistical data processing, analytical and generalized conclusions and evaluation.

Monitoring provides objective information for making management decisions to improve the educational process and quality control, what determines the final result of education.

Monitoring should be carried out on the basis of criteria and indicators of education quality, which meet the humanistic paradigm, system, program-target character of management of the quality of education. Essence and features of monitoring of quality of educational activity is specified in higher educational establishments of I-II of levels of accreditation.

Key words: quality of education, quality of educational activity, monitoring of quality of educational activity.

Стаття надійшла до редакції 40.20.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Хриков Є. М.

УДК 378.147:66

А. І. Посторонко

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Для хімічної промисловості України сьогодні необхідний фахівець „нового типу” - професійно і соціально мобільний, який має глибокі професійні знання за фахом, володіє теоретичними та практичними знаннями; здатний до технічної творчості, самовдосконалення, готовий до роботи в ринкових умовах праці та до гострої конкуренції.

Враховуючи вимоги галузевих освітніх стандартів та зокрема освітньо-кваліфікаційної характеристики, мета сучасної професійної освіти - підготовка висококваліфікованого, всебічно розвиненого спеціаліста для хімічної промисловості, здатного до активної соціальної адаптації у суспільстві, творчої трудової діяльності на хімічних комплексах в умовах високої конкуренції, самоосвіти, самовдосконалення та навчання протягом усього життя.